

Karin Borghouts is sinds 2011 de werffotograaf van KMSKA. Twee jaar lang liep ze ook in de voetsporen van Vincent van Gogh. Een gesprek.

KARIN BORGHOUTS: 'EEN FOTO IS ALTIJD EEN DOCUMENT'

DOOR ERIC RINCKHOUT
PORTRETFOTO KARIN BORGHOUTS

Wat doet een 'werffotograaf' van het KMSKA?

Karin Borghouts: 'Ik heb zelf aangedrongen om die opdracht te krijgen omdat ik toen volop in musea aan het fotograferen was. Eerder had ik in het KMSKA al foto's mogen maken tussen twee tentoonstellingen in. Dat was in het kader van mijn project *Interludium*, waarin ik in heel België tentoonstellingen in beeld bracht terwijl ze afgebroken of opgebouwd worden. Ook mocht ik een fotografische bijdrage leveren aan het imposante boek over de geschiedenis van het KMSKA dat in 2008 verscheen. Het was mijn droom om nog foto's te kunnen maken van zo'n groots gebouw, dat bovendien verbouwd zou worden. In 1999 ben ik met fotografie begonnen en een van mijn eerste fotoprojecten was de TGV-werf in Antwerpen, met onder meer de tunnel onder het Centraal Station. Later bracht ik voor de vzw Stadsfotograaf bouwerven in de hele stad in beeld. In de opdracht van het KMSKA kwamen dus enkele dingen samen die ik heel graag deed.'

Dat aspect 'bouwverf' sprak u dus aan?

'Dat is reuze (*lacht*). Nu wordt het museum stilaan afgewerkt, maar er is een periode geweest dat fotograferen een heel fysieke belevenis was: ik moest naar boven via provisoire trappen, akelige bouwliften of een stelling. Toen kwam ik vaak behoorlijk moe en vuil thuis, maar zo belééf je het gebouw. Mijn hoogtevrees heb ik in het KMSKA leren overwinnen. Nog niet zo lang geleden ben ik tot aan het hoofd van een van de wagenmensters geweest. Ik heb niet alleen op het dak gestaan maar heb ook foto's gemaakt vanuit een wiegend bakje aan een bouwkraan. Zulke foto's kan je anders nooit maken.'

Afbraak en opbouw

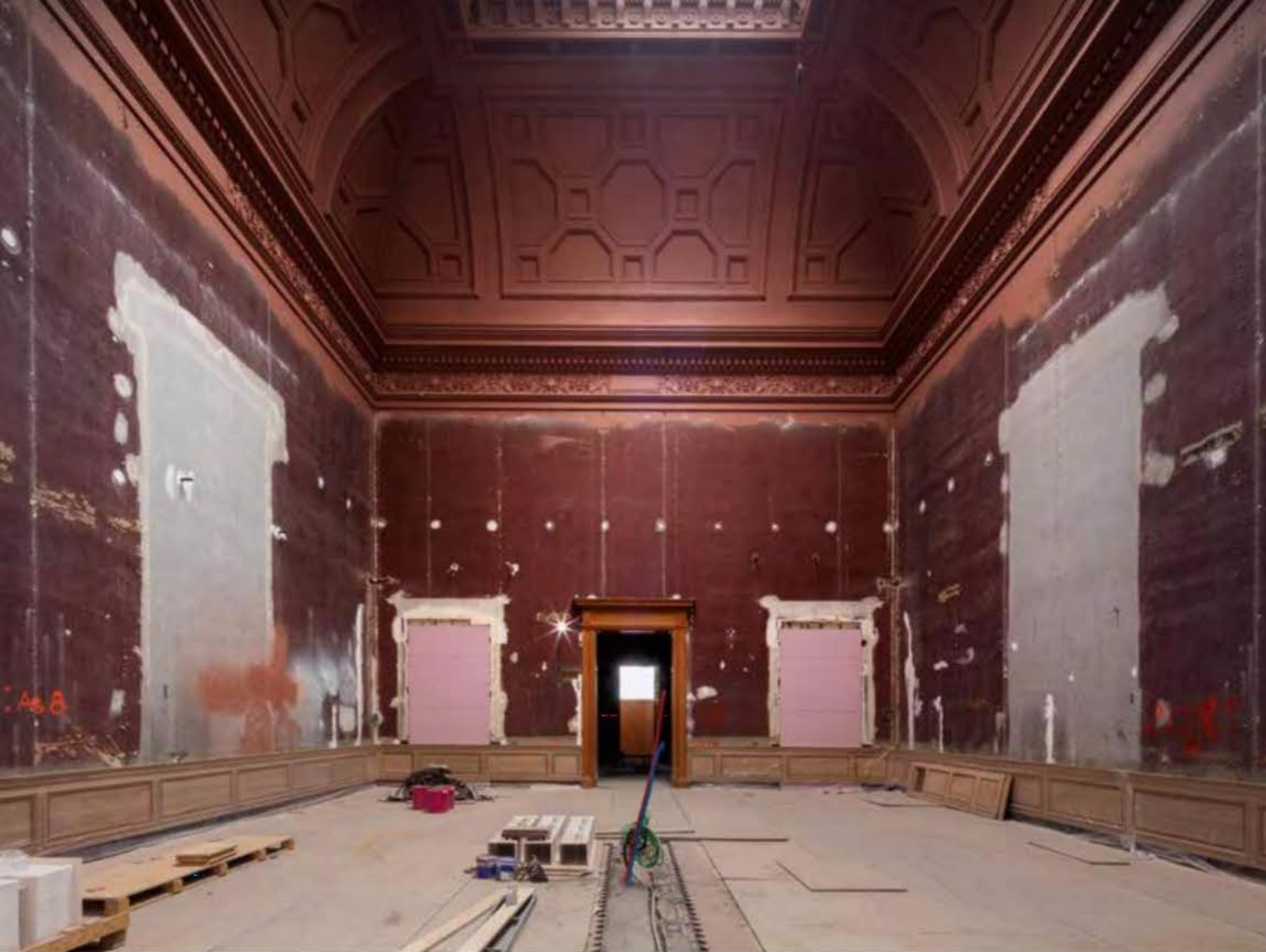
Uw handelsmerk zijn lege ruimten. Hebt u een verklaring voor die fascinatie?

'Ik ben gevoelig voor ruimten, interieurs en gebouwen. Ik ben geen mensenfotograaf. Soms komt er wel werkvolk op mijn foto's voor, omdat die een verslag moeten vormen van de werkzaamheden in het KMSKA. Door de mensen kan je ook de schaal van het gebouw ervaren: het KMSKA is bovenmenselijk groot, wat ook een deel van de fascinatie uitmaakt.'

'Er blijft een soort jaloezie bestaan van de fotograaf voor de schilder. Ik maak foto's met een schildersoog.'

- Karin Borghouts

De Rubenszaal in restauratie

Uw foto's doen vaak denken aan het lege podium van een theater.

'Mijn eerste foto's zijn onder andere van de zoo van Antwerpen en naburige dierentuinen. Daar heb ik lege kooien gefotografeerd. Dat project heette *Through the Looking Glass*, naar Alice die in Wonderland ook in bevreemdende omgevingen terecht kwam. Naderhand heb ik bedacht dat dat een metafoor is voor de fotografie zelf: een foto als een afgebakend stukje werkelijkheid, alsof je een kader zet rond iets dat je wil tonen. Het heeft ook vaak iets benauwends: je kijkt naar een ruimte waar je blik niet uit weg kan. Ik vroeg me toen ook af: "Wat moet ik eigenlijk fotograferen? Alles is toch al ge-

daan." Ik fotografeerde iets dat eigenlijk niets was. Maar die lege omgeving is ook iets, natuurlijk, en biedt de kijker veel mogelijkheden. Het doet mensen twijfelen: wat is er nu echt te zien?'

Heel vaak is het een ruimte in transformatie: er is net iets gebeurd of er gaat iets gebeuren.

'Dat vind ik boeiender dan iets dat af is. Zulke ruimten hebben ook meer met het leven te maken dan een plek die helemaal in orde is. Alles is toch voortdurend in verandering, niet? Verval, afbraak, opbouw, vernieuwing... Ik toon de sporen van menselijke aanwezigheid en activiteit. Zo zie je dat ik wel degelijk in de mens geïnteresseerd ben.' (lacht)

Jaloerse fotografen

U hebt ook de reeks *Paris Impasse* gemaakt, met foto's van doodlopende straten. Waarom?

'2011 was een moeilijk jaar voor mij. Ik had voluit gekozen voor de fotografie maar had geen idee hoe ik ervan zou kunnen leven. Ik zag geen uitweg. Toen ben ik in Parijs doodlopende straten beginnen te fotograferen. Die omgeving reflecteerde gewoonweg hoe ik me voelde: het was een mentaal beeld. Inmiddels heb ik meer dan 300 *impasses* gefotografeerd. Weinig mensen kennen die, zelfs Parijsers lopen daar zo voorbij. De dummy van dat fotoboek was dit jaar genomineerd op het fotofestival *Rencontres d'Arles*, een hele eer!'

Hoe belangrijk was uw schilderopleiding?

'Schilderen is altijd mijn grote passie geweest. Ik ben er op m'n 16de mee begonnen. Het talent heb ik van mijn beide ouders gekregen: zij hebben elkaar op een academie ontmoet. Door mijn opleiding vind ik ook dat een foto op groot formaat moet worden geprint en aan de muur moet hangen, als een schilderij. Dan komt ze het best tot haar recht.'

Ook in uw foto's zitten schilderachtige elementen: een muur doet door de verfstrepen aan een werk van Raoul De Keyser denken.

(lacht) 'Er blijft een soort jaloezie bestaan van de fotograaf voor de schilder. Ik maak foto's met een schilders oog. In sommige situaties zie ik schilderijen of ook andere kunstwerken: zo lijkt een foto met de ingepakte Rubensen in een van de museumzalen op een installatie van Christo.'

'Ik heb ook een oog voor complementaire kleuren: zo trokken zalen in het KMSKA die rood en groen geschilderd waren direct mijn aandacht. Kleuren zijn voor mij zo belangrijk dat ik geen zwartwitfotograaf zou kunnen zijn. Door mijn Van Gogh-project heb ik ook gemerkt hoe blij ik word van de kleur geel. En Vincent heeft veel geel gebruikt: in zijn Citroënen, zonnebloemen, korenvelden...'

Ontroerend daglicht

U bent de schilder nagereisd. Vanwaar komt uw passie voor Vincent van Gogh?

'Het is allemaal begonnen toen mijn ouderlijk huis in 2012 afbrandde. Dat heeft geleid tot een van mijn meest persoonlijke reeksen: *Het huis*. Daar was een foto bij van een reproductie van *De maaier*

'Toen ik het huis binnenkwam, werd ik overvallen door de meest intense, tegenstrijdige emoties: het was verschrikkelijk en heel pakkend.' - Karin Borghouts

van Van Gogh, die in de gang van het ouderlijk huis van de muur was gevallen. Toen ik dat zag, besepte ik dat ik met twee reproducties van Van Gogh was opgegroeid. Mijn crowdfunding voor de publicatie van *Het huis* werd opgemerkt door Ron Dirven, conservator van het Vincent van Gogh Huis in Zundert, die me later vroeg om het huis van de tantes van Van Gogh te fotograferen. Dat zou gesloopt worden. Zo werd mijn interesse voor Van Gogh weer aangewakkerd: ik ben de brieven opnieuw gaan lezen en ik raakte gebeten door de figuur. Tijdens een halte in Auvers-sur-Oise, op de terugtocht van een reis, zag ik dat het kerkje er nog stond zoals Van Gogh het had geschilderd. Ik ben Van Gogh dan nagereisd en heb de plaatsen gefotografeerd waar hij gewoond en gewerkt heeft, plus de landschappen en stillevens die hij geschilderd heeft. Van Zundert over Londen, Antwerpen en Parijs tot Arles en Auvers. In het fotoboek *Vincent was here* staan 130 foto's van de circa tweeduizend die ik nam.'

Hoe moet ik me dat voorstellen: Van Gogh zonder verf?

'Ik heb de expressie van het schilderen en de verf niet proberen na te streven, maar heb wel met het licht gewerkt en met de enorme verschillen tussen noord en zuid. Mooi daglicht kan mij soms echt ontroeren. In het noorden heb ik het licht van meesters als Jacob van Ruysdael en Jozef Israëls ontdekt, naar wie Vincent zo opkeek. Ik fotografeerde typische onderwerpen uit het verleden, zoals een molen in een wei, niet bepaald trendy. Ik

Foto uit de Brabantse periode van Van Gogh in [Vincent was here](#)

heb veel geleerd en daar gaat het mij ook om: het licht, de kleuren, het meegaan met de seizoenen. Voor mij was het nieuw om landschappen en stillevens te fotograferen. Zo geef ik mijn fotografie weer een andere wending.'

Magisch

U zei dat het afgebrande huis van uw ouders tot een van uw meest persoonlijke reeksen heeft geleid. In welk opzicht?

'Ik heb mijn camera op exact dezelfde manier geplaatst als altijd. Alleen was ik veel meer emotioneel betrokken en was het onderwerp gruwelijk. Het was op dat moment niet gemakkelijk, maar ik heb toch meteen beslist om het afgebrande huis te fotograferen hoewel ik 1001 andere dingen om mijn hoofd had.'

'Toen ik het huis binnenkwam, werd ik overvallen door de meest intense, tegenstrijdige emoties: het was verschrikkelijk en heel pakkend – de tranen stonden in mijn ogen – en tegelijk was het magisch. Het is fascinerend wat een brand kan aanrichten: het huis zat helemaal onder het roet. Mijn kleurenfoto's zijn bijna zwartwit. Ik heb ze laten printen op mat Photo Rag-papier waardoor de foto's bijna tekeningen lijken.'

Waarom wilde u het ouderlijk huis per se fotograferen?

'Ik wilde alles behouden. Dat is het meest elementaire kenmerk van fotografie: het in stand houden van een herinnering. Fotografie is ook altijd een document – dat heb je niet met schilderkunst. Dat is zo belangrijk aan fotografie.'

[Van Goghs Intimi](#) nog tot 12 januari 2020 in het Noordbrabants Museum, Verwersstraat 41, 's-Hertogenbosch. hetnoordbrabantsmuseum.nl

[Vincent was here](#), 208 bladzijden, 130 foto's en 70 reproducties, hardcover, gebonden, 30 x 24 x 2 cm, co-editie Ronny Van de Velde en Karin Borghouts, ISBN 9789080990333, 39 euro
karinborghouts.be
vincentwashere.com

Karin Borghouts

Karin Borghouts (Kapellen, 1959) woont en werkt in Kalmthout. Ze studeerde schilder- en beeldhouwkunst in Antwerpen, werkte als grafisch vormgever en ontpopte zich later als fotograaf. Sinds 2011 is ze werffotograaf van het KMSKA. Werk van haar bevindt zich onder andere in de collecties van de fotomusea in Antwerpen en Charleroi, het MAS in Antwerpen en de kunstcollectie van de Universiteit Antwerpen.

Enkele publicaties

[The house \(of my childhood burned down and I went in to take pictures\)](#) (The Eriskay Connection), [Mijn huis dat was](#) (Ludion) en [Antwerpen Stad verbeeld](#) (Ronny Van de Velde en Ludion).

ZAAL Z

1
JG 8 / NR 31 / DEC 19 - FEB 20

KONINKLIJK MUSEUM
VOOR SCHONE KUNSTEN
ANTWERPEN

GESPREK Met artist in residence Robin Verheyen en met werffotograaf Karin Borghouts
INVENTARISNUMMER Joris-Karl Huysmans over Massijs / **NIEUWE RUBRIEKEN** met o.m. Bernard
Dewulf en Marc Didden / **TWEELIJK** Voor het laatst door Nanny Schrijvers

